STUDIA PRAWNICZE KUL
2 (106) 2026

Modelowe postanowienia UNCITRAL dotyczące mediacji w międzynarodowych sporach inwestycyjnych

Model Provisions on Mediation for International Investment Disputes and Guidelines on Mediation for International Investment Disputes

Łukasz Dawid Dąbrowski*
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
https://orcid.org/0000-0003-2251-7791

Postanowienie 1
Dostępność i rozpoczęcie mediacji

1. „Mediacja" oznacza proces, niezależnie od używanego określenia lub podstawy, na jakiej proces jest prowadzony, w ramach którego strony próbują osiągnąć polubowne rozwiązanie sporu z pomocą osoby lub osób trzecich (zwanych „mediatorem"), które nie posiadają uprawnień do narzucenia określonego rozwiązania stronom sporu.
2. Strony powinny rozważyć mediację jako sposób polubownego rozwiązania międzynarodowego sporu inwestycyjnego.
3. Strony mogą zgodzić się na podjęcie mediacji w dowolnym momencie, także po rozpoczęciu innego postępowania rozstrzygającego spór.

* Dr, e-mail: ldabro@sgh.waw.pl

Podstawą tłumaczenia jest tekst w języku angielskim: Annex to the Resolution adopted by the General Assembly of the United Nations Commission on International Trade Law on 7 December 2023, 78/104. Model Provisions on Mediation for International Investment Disputes and Guidelines on Mediation for International Investment Disputes of the United Nations Commission on International Trade Law, https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/model_provisions_e_1.pdf dostęp: 13.06.2026 r.]. Zob. też: aneks do Rezolucji przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Komisji Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego w dniu 7 grudnia 2023 r., podczas 45. posiedzenia plenarnego, nr 78/104. Modelowe przepisy dotyczące mediacji w międzynarodowych sporach inwestycyjnych oraz wytyczne dotyczące mediacji w międzynarodowych sporach inwestycyjnych Komisji Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego, https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/model_provisions_e_1.pdf [dostęp: 13.06.2026 r.].

ISSN: 1897-7146 | eISSN: 2719-4264 | https://doi.org/10.31743/sp18949

This article is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0): https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

4. Strona może na piśmie zaprosić drugą stronę do podjęcia mediacji zgodnie z postanowieniem 2 („zaproszenie").
5. Druga strona powinna dołożyć wszelkich uzasadnionych starań, aby w ciągu 30 dni od otrzymania zaproszenia pisemnie je zaakceptować lub odrzucić. Jeśli strona zapraszająca nie otrzyma akceptacji w ciągu 60 dni od otrzymania zaproszenia, może potraktować to jako odrzucenie zaproszenia.
6. Strony powinny uzgodnić prowadzenie mediacji zgodnie z niniejszymi Postanowieniami oraz:
   (a) Regulaminem mediacji Komisji Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL);
   (b) Regulaminem mediacji Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (ICSID);
   (c) Regulaminem mediacji Międzynarodowego Stowarzyszenia Adwokatów (IBA) dotyczącym mediacji inwestor–państwo; lub
   (d) innymi ustalonymi przepisami.
7. O ile inaczej nie przewidują przepisy uzgodnione przez strony na mocy ust. 6:
   (a) mediację uznaje się za rozpoczętą w dniu, w którym druga strona zaakceptuje zaproszenie;
   (b) strony wyznaczą mediatora w ciągu 30 dni od rozpoczęcia mediacji. Jeśli mediator nie zostanie wyznaczony w tym terminie, strony uzgodnią instytucję lub osobę, która pomoże im w jego wyznaczeniu; i
   (c) mediator zwoła spotkanie ze stronami w ciągu 15 dni od jego wyznaczenia, a strony wezmą udział w tym spotkaniu.
8. Strony mogą w każdym momencie zgodzić się na wyłączenie lub zmianę dowolnego z niniejszych Postanowień.
9. W przypadku sprzeczności któregokolwiek z niniejszych Postanowień z przepisami prawa właściwego dla mediacji, od których strony nie mogą odstąpić, w tym z decyzją lub orzeczeniem sądu, nadrzędne zastosowanie mają przepisy prawa.

Postanowienie 2
Informacje wymagane w zaproszeniu

Zaproszenie do podjęcia mediacji, o którym mowa w postanowieniu 1 ust. 4, powinno zawierać co najmniej następujące informacje:

(a) nazwę i dane kontaktowe strony zapraszającej oraz jej przedstawiciela prawnego, a w przypadku zaproszenia ze strony osoby prawnej – miejsce jej rejestracji;
(b) agencje rządowe i podmioty zaangażowane w sprawy stanowiące podstawę zaproszenia;

(c) opis podstaw sporu, umożliwiający jednoznaczną identyfikację kwestii będących przedmiotem zaproszenia;
(d) opis wszelkich dotychczasowych działań podjętych w celu rozwiązania sporu, w tym informacje o ewentualnych trwających postępowaniach lub zgłoszonych roszczeniach.

Postanowienie 3
Związek z arbitrażem i innymi postępowaniami rozstrzygającymi spór

1. Po rozpoczęciu mediacji żadna ze stron nie powinna wszczynać ani kontynuować innego postępowania rozstrzygającego spór do czasu zakończenia mediacji.
2. Jeżeli mediacja rozpocznie się w trakcie toczącego się innego postępowania rozstrzygającego spór, strony powinny zwrócić się o zawieszenie tego postępowania zgodnie z przepisami mającymi do niego zastosowanie.

Postanowienie 4
Wykorzystanie informacji w innych postępowaniach

Strona nie może powoływać się w innych postępowaniach na jakiekolwiek stanowiska, przyznania, propozycje ugody ani opinie wyrażone przez drugą stronę lub mediatora podczas mediacji.

Postanowienie 5
Porozumienie ugodowe

Strony powinny rozważyć, czy ugoda zawarta w wyniku mediacji spełnia wymagania określone w Konwencji Narodów Zjednoczonych o międzynarodowych porozumieniach ugodowych zawartych w wyniku mediacji.